

Operačný program
**Efektívna
verejná správa**

Európska únia
Európsky sociálny fond

ŠTÚDIA ZAMERANÁ NA REALIZÁCIU PRÍSTUPOVÝCH PRÁV OSÔB SO ZRAKOVÝM POSTIHNUTÍM S VODIACIM PSOM DO UBYTOVACÍCH ZARIADENÍ

(P0587 – ZREALIZOVANÉ HODNOTENIA, ANALÝZY A ŠTÚDIE)

Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu.

Autori: Odborní zamestnanci Výcvikovej školy pre vodiace a asistenčné psy

Výcviková škola pre vodiace a asistenčné psy, Sekulská 672/1, 841 04 Bratislava

Štúdia vznikla v rámci projektu **Tvorba a optimalizácia lepšej verejnej politiky v záujme odstraňovania bariér spoločenského začlenenia zrakovo postihnutých**, kód ITMS2014+ projektu: **314011L721**

OBSAH

1. Úvod do problematiky a cieľ štúdie	4
2. Vodiaci pes ako kompenzačná pomôcka	5
2.1 Definícia vodiaceho psa	5
2.2 Účel vodiaceho psa podľa slovenského právneho poriadku	6
3. Identifikácia problémov	6
3.1 Porovnanie uplynulých rokov so súčasnosťou	8
4. Realizácia monitoringu prístupových práv osôb s ťažkým zrakovým postihnutím v sprievode vodiaceho psa do ubytovacích zariadení.....	10
4.1. Kvantitatívne a kvalitatívne ukazovatele.....	11
4.2. Výsledky monitorovania	11
A. ODPOVEDE MAJITEĽOV VODIACEHO PSA	12
B. ODPOVEDE PRACOVNÍKOV UBYTOVACÍCH ZARIADENÍ.....	16
C. INTERAKTÍVNY MONITORING	22
5. Záver.....	24
POUŽITÉ ZDROJE.....	25

1. Úvod do problematiky a cieľ štúdie

Ťažké zrakové postihnutie sa vyskytuje v populácii každého štátu. Slovenská republika nedisponuje vlastnými štatistikami o počte ľudí s ťažkým zrakovým postihnutím a opiera sa o medzinárodné štatistiky svetovej zdravotníckej organizácie, ktoré sa týkajú predmetnej komunity ľudí. Svetová zdravotnícka organizácia udáva, že z celkovej populácie jednotlivých krajín je približne 1,5% ľudí s ťažkým zrakovým postihnutím. Z toho vyplýva, že približne 75 000 ľudí v SR využíva niektorú z kompenzačných pomôcok alebo ich kombinácie. Pre výber kompenzačných pomôcok v oblasti mobility a orientácie sú pritom určujúcim faktorom nielen preferencie osoby so zrakovým postihnutím, ale aj rozličné diagnózy a stupne zrakového postihnutia.

Ľudia so zrakovým postihnutím majú **v oblasti mobility a orientácie** na výber z niekoľkých prostriedkov určených na kompenzáciu ich typu postihnutia alebo ich kombinácie. Sú nimi, napríklad, **osobná asistencia, biela palica, rôzne navigačné systémy, vodiaci pes**. Osobná asistencia je v rámci mobility využívaná ľuďmi, ktorí nemajú ambíciu alebo potrebu pohybovať sa prioritne samostatne, alebo im to ich zdravotný stav neumožňuje. Mobilita s pomocou bielej palice je voľbou pre ľudí, ktorí chcú byť samostatní, majú predpoklady na samostatný pohyb a ich zdravotný stav im takúto samostatnosť dovoľuje. Navigačné systémy, ktoré sú súčasťou technickou novinkou, sú určené pre ľudí dobre sa orientujúcich v technických pomôckach akými sú informačné systémy. Vodiaci pes je voľbou pre ľudí so zrakovým postihnutím, ktorí majú vzťah ku psom, sú ochotní venovať svojmu štvornohému partnerovi svoj čas a za jeho službu sú pripravení zdieľať svoj každodenný program práve s touto kompenzačnou pomôckou. Výber vodiaceho psa ako kompenzačnej pomôcky je pritom voľbou pre ľudí so zrakovým postihnutím, ktorí chcú byť vo veľkej miere nezávislí. Vodiaci pes je najnáročnejšou kompenzačnou pomôckou vzhľadom na získanie potrebných zručností zrakovo postihnutého majiteľa a jeho zdravotný stav. Zároveň ale poskytuje svojmu majiteľovi najvyšší komfort pohybu.

Cieľom štúdie je poukázať na neustále pretrvávajúce problémy v realizovaní prístupových práv, a teda nediskriminácií osôb s ťažkým zdravotným postihnutím z dôvodu ich rozhodnutia využívať ako kompenzačnú pomôcku pomoc psa so špeciálnym výcvikom.

Diskriminácia osôb s ťažkým zdravotným postihnutím, ktoré sprevádza pes so špeciálnym výcvikom, je prítomná napriek explicitne formulovanému predpisu, ktorý uvádza, že: *„Fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím odkázaná na sprevádzanie psom so špeciálnym výcvikom **má právo byť sprevádzaná psom so špeciálnym výcvikom na verejne prístupných miestach.**“¹ V zmysle uvedeného predpisu sa taktiež na fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím odkázanú na sprevádzanie psom so špeciálnym výcvikom **nevzťahuje zákaz vstupu so psom na miesta, kam je iným psom, deklarovaným ako domáce zvieratá, vstup zakázaný.**² To znamená, že akékoľvek nepovolenie vstupu do obchodnej prevádzky osobe s ťažkým zrakovým postihnutím v sprievode vodiaceho psa, sa považuje za diskrimináciu.³ Vodiace psy, a rovnako ostatné psy so špeciálnym výcvikom, sú oslobodené od povinnosti mať pri sprevádzaní osoby so zrakovým postihnutím nasadený*

¹ Ustanovenie §4a Zákona o podmienkach držania psov

² Ustanovenie § 5 ods. 1 písm. b) Zákona o podmienkach držania psov

³ Ustanovenie § 2a Zákona o rovnakom zaobchádzaní

náhubok.⁴ Dôvodom výnimky je fakt, že jednou z úloh psov so špeciálnym výcvikom je podávanie spadnutých predmetov, ktoré ich majiteľ nevidí alebo nedokáže zdvihnúť.

2. Vodiaci pes ako kompenzačná pomôcka

2.1 Definícia vodiaceho psa

Podľa slovenskej legislatívy je vodiaci pes kompenzačnou pomôckou a má v tomto kontexte iné postavenie a práva ako pes, ktorý je definovaný ako domáce zviera. Vodiaci pes **patrí do kategórie psov so špeciálnym výcvikom**, kde patria aj asistenčné a signálne psy.⁵ Psy so špeciálnym výcvikom patria medzi kompenzačné pomôcky, pričom kompenzačné pomôcky slúžia na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia a ich cieľom je zmiernenie alebo prekonanie sociálneho dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia.⁶

Vodiace psy, sprevádzajúce osoby so zrakovým postihnutím, teda nie sú obyčajné psy, ako sa mnohí ľudia mylne domnievajú.

Vodiaci pes a jeho majiteľ absolvujú dlhotrvajúci špeciálny výcvik, pričom pes pred začatím samotného výcviku absolvuje **zdravotné a povahové testy**,⁷ ktoré potvrdia alebo vylúčia vhodnosť psa pre daný typ práce v oblasti zdravia aj povahy, a zároveň sú určujúcim prvkom pre zaradenie do konkrétnej skupiny pre prácu vodiaceho, asistenčného, alebo signálneho psa podľa vybraných aspektov jeho správania, jeho pracovných a mentálnych preferencií, jeho slabých a silných stránok a fyzickej spôsobilosti. Taktiež po ukončení špeciálneho výcviku je žiaduce, aby pes preukázal svoje zručnosti pred odovzdaním osobe s ťažkým zdravotným postihnutím.⁸

Status vodiaceho psa a oprávnenosť osoby s ťažkým zrakovým postihnutím používať vodiaceho psa preukazuje osoba so zrakovým postihnutím služobným preukazom psa, v ktorom je uvedené číslo zhodné s číslom na známke psa. Znamka psa musí byť taktiež opatrená slovenským aj anglickým názvom typu špeciálneho výcviku (guide dog, assistance dog, hearing dog).

Služobný preukaz vodiaceho psa slúži na účely preukázania oprávnenosti sprevádzať svojho majiteľa do všetkých verejne prístupných priestorov a priestranstiev, a to aj všade tam, kde je vstup so psom zakázaný.

⁴ Ustanovenie § 4a ods. 2 Zákona o podmienkach držania psov

⁵ Ustanovenie §25(1) Zákona o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia

⁶ Ustanovenie §24 (2) Zákona o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia

⁷ Napriek tomu, že neexistuje legislatívny predpis definujúci požiadavky na vodiaceho, asistenčného a signálneho psa v oblasti zdravia, povahy, fyzických predpokladov a zručností na konkrétny typ práce, ktorú má vykonávať, je etické aby sa tejto problematike venovali osoby oprávnené na výcvik psov so špeciálnym výcvikom a každý pes by mal byť vybraný s ohľadom na fakt, že jeho majiteľom a psom bude osoba s ťažkým zdravotným postihnutím.

⁸ Neexistuje legislatívny predpis požadujúci preukázanie potrebných zručností psov so špeciálnym výcvikom a je na etike osoby oprávnenej na výcvik, dodávať osobám s ťažkým zdravotným postihnutím psov, iba psov, ktoré boli preskúšané a svoje zručnosti úspešne deklarovali.

2.2 Účel vodiaceho psa podľa slovenského právneho poriadku

Úlohu vodiaceho psa definuje legislatíva SR nasledovne: „Vodiaci pes zabezpečuje fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá má zrakové postihnutie alebo iné ťažké zdravotné postihnutie, pomoc pri každodenných činnostiach, najmä pri samostatnom pohybe, podávaní predmetov a bezpečnom zvládnutí prekážok v priestore.“⁹

V živote človeka so zrakovým postihnutím je mnoho fyzických aj psychických bariér, ktoré musí každý deň prekonávať a ktoré vidiaci človek nevníma, alebo ich za prekážky nepokladá. Obrubníky vidiaci automaticky prekoná, povrchové prekážky prekoná alebo obíde a rovnako si poradí aj so statickými a dynamickými prekážkami. Na riadenie celého procesu je ale potrebný zrak, ktorý v prípade zrakovo postihnutých ľudí absentuje, alebo je jeho funkcionálna v značnej miere obmedzená. Práve túto funkciu preberá vodiaci pes a pomáha osobe so zrakovým postihnutím pohybovať sa v priestore plynulo a bezpečne. Vodiaci pes upozorní svojho majiteľa na všetky prekážky, ktoré predstavujú určitý stupeň ohrozenia ako obrubníky, rôzne prekážky v smere pohybu, nerovnosti povrchu pod aj tesne nad jeho úrovňou (takzvané nízke povrchové prekážky), stredne vysoké aj vysoké prekážky v úrovni hlavy, vyhľadá priechod pre chodcov, zastávku MHD, lavičku na sedenie, dvere a iné orientačné body v priestore. Majiteľ vodiaceho psa sa tak nemusí sústreďovať počas pohybu na prekážky a ich detegovanie a jeho chôdza je rýchlejšia a plynulejšia. Je tak oslobodený od potreby neustálej kontroly priestoru bielou palicou. Vodiaci pes obchádza statické aj dynamické prekážky plynulo a v prípade, že sa prekážky obísť nedajú, ich označí zastavením. Poskytne tak svojmu majiteľovi možnosť palicou prekážky identifikovať a rozhodnúť o riešení. Okrem praktickej pomoci poskytuje vodiaci pes svojmu majiteľovi aj určitú formu psychohygieny a pocit priateľstva. Starostlivosť o vodiaceho psa a spolupráca s ním poskytuje jeho majiteľovi pocit zodpovednosti za živého tvora, zvyšuje jeho pocit dôležitosti a sebaúcty za zvládanie úloh a supluje tak do istej miery stratené zamestnanie či okruh priateľov. Do veľkej miery tiež eliminuje bariéry medzi ním a okolitým svetom, pretože vodiaci pes pôsobí pri svojej práci na verejnosť pozitívne a je často dôvodom na nadviazanie rozhovoru. Vodiaci pes teda efektívne odbúrava mnohé stresové faktory spôsobené zrakovým postihnutím.

3. Identifikácia problémov

Napriek 27 ročnej existencii pracujúcich vodiacich psov v SR (od roku 1993) vníma veľká časť verejnosti vodiaceho psa stále ako domáce zviera, nie ako kompenzačnú pomôcku, ktorá zabezpečuje osobe so zrakovým postihnutím pomoc pri orientácii a mobilite. Tento fakt spôsobuje osobám so zrakovým postihnutím problémy pri realizovaní prístupových práv do verejne prístupných budov, priestranstiev a využívaní služieb každého druhu. Neznalosť legislatívnych predpisov zo strany poskytovateľov ubytovacích služieb vytvára konfrontačné situácie. Pri snahe osoby so zrakovým postihnutím vstúpiť do ubytovacieho zariadenia s vodiacim psom s cieľom ubytovať sa, je táto osoba často vyzvaná na opustenie priestoru s udaním dôvodu zákazu vstupu so psom, ktorý sa opiera o interné predpisy prezentované okrem iného aj piktogramami. Pri takomto konaní nie je zohľadnený

⁹ Ustanovenie §25 (2)Zákona o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia

fakt, že **zákaz vstupu so psom sa vzťahuje výhradne na psa ako domáce zviera, nie na psa so špeciálnym výcvikom**, ktorý je klasifikovaný ako kompenzačná pomôcka určená pre ľudí s ťažkým zdravotným postihnutím. Osoba so zrakovým postihnutím je tak vystavovaná nepríjemným situáciám, pri ktorých je nútená obhajovať svoje práva viesť samostatný život, pri čom jej pomáha práve vodiaci pes.

Napriek dlhoročnej tradícii ubytovacích služieb na Slovensku ako aj všeobecne známej slovenskej dobrosrdečnosti a pohostinnosti je ústretovosť v službách pre osoby s hendikepom stále len v plienkach.

Veľký rozdiel je viditeľný v hotelových zariadeniach. Rozdielny prístup je citeľný v hoteloch, ktoré sú súčasťou nadnárodných sietí. Tu patrí k firemnej kultúre dôraz na špeciálnu starostlivosť o „iných“ hostí – a to sa netýka len ťažko zdravotne postihnutých. Tak ako hotelové zariadenia v dnešnej dobe nemajú problém zabezpečovať špeciálne stravovacie požiadavky hostí, tak sa snažia vyhovieť požiadavkám na bezbariérovosť či možnosť pobytu so psom so špeciálnym výcvikom. Zvlášť je kladený veľký dôraz na slušnú a konštruktívnu komunikáciu s klientom pri riešení jeho požiadaviek. Prístup personálu je ostro sledovaný, pretože prestíž a úroveň hotelov je hodnotená aj s ohľadom na podporu inklúzie. V takýchto zariadeniach nie je otázkou či poskytnúť ubytovanie s vodiacim psom, ale ako zabezpečiť, aby klient s vodiacim psom dostal čo najvhodnejší priestor pre seba i vodiaceho psa, neraz aj s ponukou na sprievod napr. pri venčení, alebo presunoch v rámci hotelových priestorov, ktoré sú pre klienta neznáme.

Táto firemná kultúra sa v mnohých slovenských zariadeniach ešte neprejavila, čo však nie je vždy príčinou zamestnancov, ktorí aj napriek snahe a empatii nemajú možnosť vyhovieť požiadavkám na ubytovanie s vodiacim psom, lebo by riskovali porušenie nariadenia majiteľa. Ani v takomto prípade však nie je možné generalizovať. Aj na Slovensku sú zariadenia, aj keď zatiaľ len ojedinele, ktoré poskytujú nadštandard nielen pre hostí, ale aj ich zvieracích sprievodcov – či už domácich miláčikov alebo psov so špeciálnym výcvikom. Súčasťou bežného vybavenia sú primerané veľké izby, zvieracie pelechý či mobiliár (na jedlo a vodu) na požiadanie a samozrejmosťou sú vhodné miesta na venčenie.

Najbežnejšou slovenskou praxou je váhavý prístup personálu. Bez konkrétnej argumentácie s odkazom na príkaz „zhora“ sa zvyčajne snažia nevidiaceho vmanévrovať do situácie, že sa sám rozhodne odísť. Až keď klient požiadava o komunikáciu s vedúcim prevádzky alebo majiteľom a argumentuje svojím právom, začnú situáciu riešiť konštruktívnejšie. Veľakrát poukazujú na nevedomosť, vlastné interné pravidlá, ktoré im umožňujú rozhodnúť sa, či ubytujú zviera. Argumentácia, že pes so špeciálnym výcvikom nie je domácim zvierateľom v zmysle ubytovacieho poriadku, nie je vždy úspešná.

Často je absolútne nadradené právo majiteľa rozhodovať. Ani porušovanie zákona (predovšetkým antidiskriminačného zákona a z neho vyplývajúce nariadenia zaväzujúce všetkých poskytovateľov ubytovacích služieb) nie je zatiaľ dostatočným dôvodom na zmenu prístupu.

Prevádzkovatelia či majitelia ubytovacích zariadení tiež argumentujú tým, že nevedia spoľahlivo odlíšiť psa so špeciálnym výcvikom od bežného domáceho miláčika vzhľadom na to, že nejedná o konkrétny špecifický znak, na základe ktorého by ho takto vedeli identifikovať. Poukazujú aj na to, že v dôsledku toho nemajú istotu, že takýto pes má špeciálny výcvik, nemusí nosiť náhubok a stále je bezpečný aj voči ostatným hosťom.

Prieskumom boli zo strany ubytovacích zariadení zaznamenané nasledujúce dôvody, ktoré viedli k negatívnemu postoju pri realizácii prístupových práv:

- ❖ Neinformovanosť v oblasti legislatívy v súvislosti s právami osôb so zdravotným postihnutím.
- ❖ Neinformovanosť v súvislosti s rozdielom medzi psom so špeciálnym výcvikom, kam patrí aj vodiaci pes, a psom ako domácim zvierateľom a ich rozdielnom postavení pri uplatňovaní prístupových práv.
- ❖ Obavy z agresívneho správania psa (nebezpečenstvo napadnutia psom).
- ❖ Obavy zo zdravotných rizík spôsobené vodiacim psom (alergie, choroby a podobne).
- ❖ Neakceptovanie vodiaceho psa s udaním hygienických dôvodov (nečistoty v srsti, na labkách a podobne).
- ❖ Neakceptovanie vodiaceho psa s udaním osobných dôvodov (negatívny postoj ku psom).

Prieskumom boli zo strany majiteľov vodiacich psov zaznamenané nasledovné skutočnosti, ktoré predstavovali pre zrakovo postihnutého majiteľa vodiaceho psa problém:

- ❖ Vykázanie z priestorov ubytovacieho zariadenia.
- ❖ Neochotné akceptovanie pobytu psa a vymedzenie jeho pohybu v rámci ubytovacieho zariadenia so zákazom vstupu do stravovacích a wellness priestorov.
- ❖ Stres spôsobený konfrontáciou pri argumentácii a seba-obhajobe.

Osoby so zrakovým postihnutím udávali, že pri konfrontáciách pociťovali veľkú mieru stresu a často práve ním spôsobenú zníženú schopnosť komunikácie a vôle argumentovať. Neustála potreba vlastnej obhajoby spôsobuje stratu sebavedomia a osobnej hodnoty a sebaúcty.

Za účelom vypracovania tejto štúdie boli Výcvikovej škole pre vodiace a asistenčné psy (ďalej len VŠVAP) poskytnuté viaceré sťažnosti a opisy situácií, s ktorými sú nevidiaci v sprievode svojho vodiaceho psa na Slovensku opakovane konfrontovaní.

3.1 Porovnanie uplynulých rokov so súčasnosťou

Počiatky výcviku a využívania vodiacich psov siahajú až k roku 1922, vo vtedy spoločnom štáte Československo, ale ich masívnejší rozvoj nastal v šesťdesiatych rokoch 20. storočia. V rokoch 1945 až do roku 1989 v čase tretieho obdobia spoločnej česko-slovenskej republiky a štátneho zriadenia socializmu, bola situácia pre ľudí so zdravotným postihnutím ťaživá a viac ako nedôstojná, najmä pri ich pokusoch o seba obhajobu. Doba krátko po roku 1945 sa nazýva **obdobím rozkvetu ústavnej a rezidenčnej starostlivosti**. Tieto ústavy sa zriaďovali na okrajoch miest a obcí, čo najďalej od bežného života. „*Za pozitívum tohto obdobia možno považovať, že sa zaznamenali aj začiatky sociálnych služieb v domácom prostredí a uznanie niektorých zvýšených výdavkov na život ľudí so zdravotným postihnutím ako takých, ktorí si zasluhujú finančnú kompenzáciu vo forme doplnkovej starostlivosti.*“¹⁰ Patrí sem aj príspevok na zvýšené výdavky spojené s vodiacim psom, avšak napriek

¹⁰ Repková K.: Rozkvet ústavnej starostlivosti. In: <http://www.historiarevue.sk/index.php?id=2005repkova5> (Online: 10.04.2020). ISSN 1335-8316

tomu **bolo veľkou raritou stretnúť nevidiaceho so špeciálne vycvičeným psom na ulici**. V tomto období boli práva ľudí so zrakovým postihnutím, ktorí boli majiteľmi vodiacich psov, obmedzované natoľko, že sa jednalo o priamu diskrimináciu ľudí so zrakovým postihnutím, z dôvodu používania tejto špecifickej kompenzačnej pomôcky - vodiaceho psa. Ďalšie dva roky, od roku 1990 do roku 1992, sa situácia v prístupových právach nezmenila a práva ľudí so zrakovým postihnutím nemali oporu v žiadnom zákone. Napriek tomu, „*Obdobie od začiatku 90. rokov možno nazvať obdobím občianskeho prístupu k otázkam sociálnoprávnej ochrany ľudí so zdravotným postihnutím. Akékoľvek sociálne intervencie sa postupne začali organizovať na princípe uplatňovania ľudských a občianskych práv osôb so zdravotným postihnutím a na princípe nediskriminácie z dôvodu zdravotného hendikepu.*“¹¹

Problematika prístupových práv pre ľudí so zrakovým postihnutím v sprievode vodiaceho psa začala rezonovať na Slovensku výraznejšie až od roku 1993, kedy bol, po rozdelení spoločného štátu Československej federatívnej republiky na dve samostatné republiky, začatý program výcviku vodiacich psov v samostatnej Slovenskej republike (ďalej len SR). V tomto období **neexistovali žiadne právne nariadenia zabezpečujúce prístupové práva do ubytovacích zariadení nevidiacim v sprievode ich vodiaceho psa**. Prístupové práva pre majiteľov vodiacich psov neboli v tom období zakotvené v žiadnom záväznom nariadení a bolo na dobrej vôli štátnych inštitúcií, poskytovateľov služieb a majiteľov verejne prístupných priestorov, či umožnia vstup osobe so zrakovým postihnutím v sprievode vodiaceho psa.

Prvým krokom k zákazu diskriminácie osôb s ťažkým zdravotným postihnutím bol Zákon o rovnakom zaobchádzaní, ktorý vstúpil do platnosti v roku 2004 a v ktorom sa uvádza: „*Dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania spočíva v zákaze diskriminácie z dôvodu pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasy, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmysľania, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia alebo z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti.*“¹² Uvedený zákon bol nástrojom na začiatky účinnej seba obhajoby a uplatňovanie práv osôb so zrakovým postihnutím v sprievode vodiaceho psa. Na základe legislatívnych noriem bolo možné podať námietku proti diskriminácii v súvislosti s neumožnením vstupu do verejných priestorov osobe so zrakovým postihnutím v sprievode vodiaceho psa. Spôsob riešení námietok v tomto období nemá písomne zdokumentovaný žiadna inštitúcia a informácie sú iba sprostredkované od veteránov so zrakovým postihnutím, ktorí boli v tom čase aktívnymi používateľmi vodiacich psov. Podľa dostupných informácií sa zavedením Zákona o rovnakom zaobchádzaní, bohužiaľ, nezaviedli do praxe aj potrebné zmeny a vymožitelnosť tohto zákona bola prakticky nulová. Systém v tom období neposkytoval nevidiacim ľuďom žiadnu podporu pri obhajobe svojich práv, a tiež úroveň komunikačných zručností a informovanosti uvedenej komunity bola pomerne nízka. Významný posun v uplatňovaní práv a nediskriminácii ľudí s ťažkým zdravotným postihnutím nastal až v júni 2010 kedy nadobudol platnosť **Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím** (ďalej len Dohovor). Jeho implementácia však bola (a stále v niektorých prípadoch je) vnímaná ako určitá klauzula bez uvedomovania si váhy a dôležitosti informácie širokou

¹¹ Repková K.: Rozkvet ústavnej starostlivosti. In: <http://www.historiarevue.sk/index.php?id=2005repkova5> (Online: 10.04.2020). ISSN 1335-8316

¹² Ustanovenie §2 (1) Zákona o rovnakom zaobchádzaní

verejnou.¹³ V praxi to znamenalo, že nevidiaci mali s vodiacim psom ešte stále zamedzený vstup a nemali možnosť realizovať svoje práva. Od tohto obdobia však zaznamenávame postupnú implementáciu práv ľudí s ťažkým zdravotným postihnutím v súlade s Dohovorom, a taktiež zvýšenú akceptáciu a sociálnu inklúziu tejto komunity. Uvedené pozitívne zmeny sa týkajú taktiež prístupových práv pre osoby so zrakovým postihnutím, ktoré ako kompenzačnú pomôcku v oblasti mobility a orientácie využívajú vodiaceho psa. Napriek určitému pozitívnemu posunu zaznamenáva Výcviková škola pre vodiace a asistenčné psy, aj 10 rokov po ratifikovaní Dohovoru, v praxi problémy pri realizácii prístupových práv osôb so zdravotným postihnutím, ktoré sprevádza vodiaci pes.

Posledným a veľmi dôležitým ustanovením je **novelizácia zákona, ktorým sa upravujú niektoré podmienky držania psov** zo dňa 01.01.2017, v ktorom sa uvádza, že „Fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím odkázaná na sprevádzanie psom so špeciálnym výcvikom má právo byť sprevádzaná psom so špeciálnym výcvikom na verejne prístupných miestach. Na fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím odkázanú na sprevádzanie psom so špeciálnym výcvikom sa nevzťahuje zákaz vstupu so psom na miesta vymedzené podľa § 5 ods. 1 písm. b).“¹⁴

Je potrebné dodať, že takto explicitne definované právo vstupu pre osoby so zrakovým postihnutím v sprievode vodiaceho psa je v okolitých krajinách vzácnosťou a rovnako je definované, napríklad, v Rakúsku a Nemecku.

4. Realizácia monitoringu prístupových práv osôb s ťažkým zrakovým postihnutím v sprievode vodiaceho psa do ubytovacích zariadení

Realizácia monitoringu sa uskutočnila formou dotazníkov, telefonického prieskumu (formou dopytovania) a interaktívnym monitoringom, čiže praktickým realizovaním vstupu s vodiacim psom do ubytovacích zariadení osobami poverenými Výcvikovou školou pre vodiace a asistenčné psy (ďalej len „Žiadateľ“). V prípade telefonického prieskumu boli respondentom kladené otázky či sa stretli s akýmkoľvek problémom v ubytovacích zariadeniach v súvislosti s vodiacim psom. Pri kladnej odpovedi uviedli, o aký konkrétny problém sa jednalo. Žiadateľ získaval potrebné informácie o skúsenostiach od nevidiacich na každoročných rekondičných pobytoch, organizovaných pre majiteľov a žiadateľov vodiacich psov a prostredníctvom interaktívneho monitoringu realizovanom zamestnancami na pozícii „tréner vodiacich psov“. Tréneri vodiacich psov vykonávali monitoring vo vopred vybraných zariadeniach a to na základe negatívnych referencií majiteľov vodiaceho psa na dané zariadenie. Do niektorých zariadení vstupovali tréneri intuitívne.

¹³ „Cieľom dohovoru je presadzovať, ochraňovať a zabezpečiť plnohodnotný a rovný výkon ľudských práv a základných slobôd pre všetky osoby so zdravotným postihnutím a podporovať úctu k ich dôstojnosti bez akejkoľvek diskriminácie na základe zdravotného postihnutia. Tento medzinárodný dokument vychádza z presvedčenia zúčastnených štátov, že komplexný a ucelený medzinárodný dohovor významne príspeje ku kompenzovaniu výrazného sociálneho znevýhodnenia osôb so zdravotným postihnutím a k presadeniu ich účasti v občianskych, politických, hospodárskych, sociálnych a kultúrnych sférach na princípe rovnakých príležitostí, a to ako v rozvojových, tak aj vo vyspelých krajinách.“ In: <https://www.employment.gov.sk> (Online 10.04.2020)

¹⁴ Ustanovenie §4a Zákona, ktorým sa upravujú niektoré podmienky držania psov

Monitoring bol realizovaný zamestnancami Žiadateľa prostredníctvom simulácie zrakového postihnutia,¹⁵ aby boli získané výsledky relevantné. Simulácia straty zraku umožňuje analyzovať prístup zamestnancov ubytovacích zariadení a verejnosti voči vodiacim psom. Reakcie na prítomnosť vodiaceho psa sú zhodné s prípadmi, keď vodiaci pes sprevádza nevidiacu osobu.

4.1. Kvantitatívne a kvalitatívne ukazovatele

Do monitoringu sa zapojilo 24 respondentov, čo je približne polovica majiteľov vodiacich psov na Slovensku. Údaj o počte pracujúcich psov so špeciálnym výcvikom sa pravidelne získava prostredníctvom poskytnutých príspevkov od ÚPSVaR na kúpu a výcvik vodiaceho psa za uplynulé roky a rovnako aj prostredníctvom počtu poskytnutých príspevkov na zvýšené výdavky súvisiace so starostlivosťou o psa so špeciálnym výcvikom za minulý rok.¹⁶ Z uvedených údajov vyplýva, že približný počet vodiacich psov na Slovensku je aktuálne cca 64. Presný počet vodiacich psov na Slovensku nie je možné získať, pretože do skupiny psov so špeciálnym výcvikom patria aj asistenčné a signálne psy (databáza ministerstva ich nekategorizuje samostatne podľa typu výcviku).

Všetky zrealizované typy prieskumov mali za úlohu získať čo najviac skúseností respondentov ohľadom ubytovacích zariadení, s ktorými sa stretli pri snahe zabezpečiť si ubytovanie v sprievode svojho vodiaceho psa. Podrobnejší opis problémových situácií v ubytovacích zariadeniach uvádzame nižšie pri jednotlivých grafoch. Žiadateľ oslovil prostredníctvom emailu aj jednotlivé ubytovacie zariadenia. Podľa počtu odpovedí na rozoslané maily sme zistili, že záujem zo strany ubytovacích zariadení o túto spoločenskú tému je veľmi nízky, čím v podstate ignorujú potreby ťažko zrakovo postihnutých osôb na Slovensku.

4.2. Výsledky monitorovania

Výsledky monitorovania boli Žiadateľom spracované do jednotlivých grafov, ktoré reflektujú rôzne problémy nevidiacich v sprievode vodiaceho psa pri pokuse zaistiť si ubytovacie a stravovacie služby v jednotlivých ubytovacích zariadeniach. Skúmané boli aj dôvody problémového správania voči nevidiacim zo strany zamestnancov, bezpečnostnej služby alebo majiteľov ubytovacích zariadení.

Na otázky Žiadateľa odpovedali zrakovo postihnutí majitelia vodiaceho psa a zamestnanci ubytovacích zariadení. Odpovede, resp. získané údaje, sú zaznamenané do jednotlivých grafov v tomto poradí:

- a) skúsenosti majiteľov vodiaceho psa,
- b) odpovede zamestnancov jednotlivých prevádzok,
- c) interaktívny monitoring.

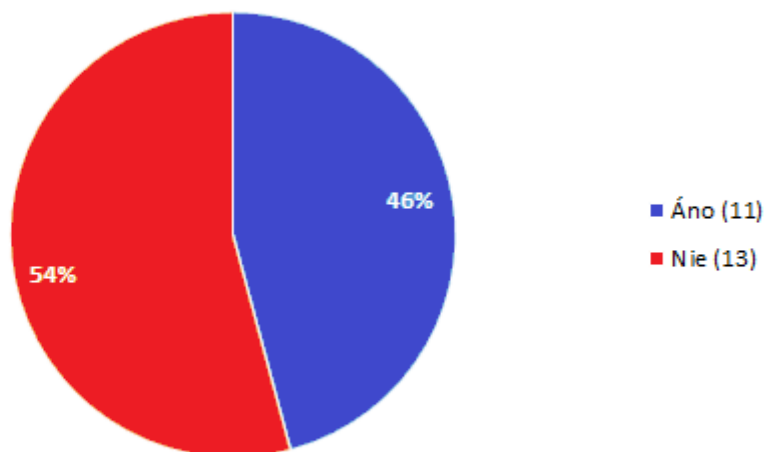
¹⁵ Simulácia zrakového postihnutia (úplnej straty zraku) je metóda využívaná v konečnej fáze tréningu vodiaceho psa. Budúci vodiaci pes musí svojho trénera viesť zodpovedne, verejnosť nepozná rozdiel medzi simulovaným a reálnym zrakovým postihnutím.

¹⁶ tento údaj poskytuje prehľad o pracujúcich (vodiacich) psoch na Slovensku

A. ODPOVEDE MAJITEĽOV VODIACEHO PSA

Graf č. 1

Otázka respondentom: *Stretli ste sa s nejakým problémom v niektorom z uvedených ubytovacích zariadení, prípadne Vám nebol umožnený vstup s vodiacim psom?*

K tejto otázke sa vyjadrilo 24 respondentov a ich odpovede boli nasledovné:

Majitelia vodiacich psov v sprievode svojich vodiacich psov sa pri snahe zabezpečiť si akúkoľvek službu všeobecne stretávajú s rozporuplnými reakciami. Zabezpečenie ubytovania spolu s vodiacim psom je jednou z tých problematickejších. Ubytovacie zariadenia majú vlastné pravidlá zohľadňujúce ich ubytovaciu politiku a vo väčšine prípadov je problematické apelovať na ich právne povedomie a aplikáciu zákona v praxi.

Monitoring bol realizovaný v hotelových zariadeniach rôznej úrovne, v penziónoch, ubytovaní na súkromí a v ubytovniach.

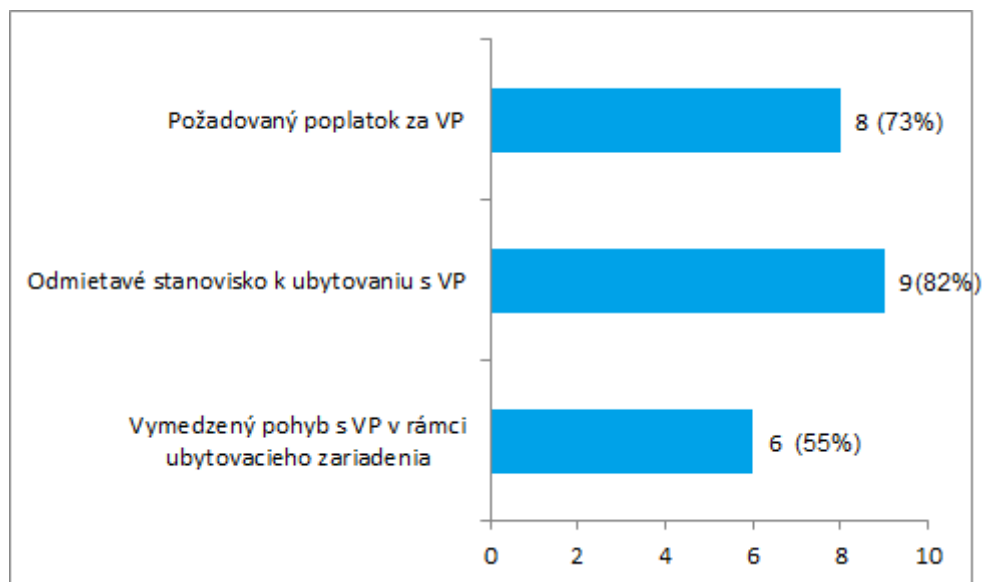
Až 9 nevidiacich z 24 sa stretlo pri osobnej rezervácii ubytovania s absolútne odmietavým postojom majiteľov alebo prevádzkovateľov ubytovacích zariadení. Prevažne šlo o ubytovacie zariadenia nižšieho hotelového štandardu, najmenej problematické boli sieťové hotely s medzinárodnou štruktúrou. V každom prípade to nie je pravidlo, výsledky monitoringu sú veľmi individuálne a nedajú sa generalizovať. Argumentom zo strany kompetentných za jednotlivé ubytovacie zariadenia bolo, že oni sami majú právo sa rozhodnúť, či hosťa s vodiacim psom ubytujú alebo nie.

V prípadoch, kedy bolo ubytovanie s vodiacim psom umožnené, bol až v jednej tretine ubytovania účtovaný poplatok za psa, ktorý je v každom ubytovacom zariadení rôzny a závislý od výšky sumy za ubytovaciu jednotku. V niektorých prípadoch sa táto položka ani nenachádzala v cenníku ubytovacích služieb a v dôsledku toho ani nebola kalkulovaná ako samostatná položka, ale bola započítaná do sumy za ubytovanie nevidiaceho.

Ďalším veľmi závažným faktorom bola podmienka prevádzkovateľov ubytovacích zariadení, že vodiaci pes sa môže pohybovať len vo vyhradených priestoroch. Zvyčajne bol zakázaný vstup vodiaceho psa do stravovacej a oddychovo-relaxačnej (wellness) časti zariadenia.

Graf č. 2

znázorňuje celkový počet odpovedí spoločných pre všetky ubytovacie zariadenia (hotely, penzióny, chaty, ubytovne).

Graf č. 3

Hotely, odpoveď podalo 8 respondentov:

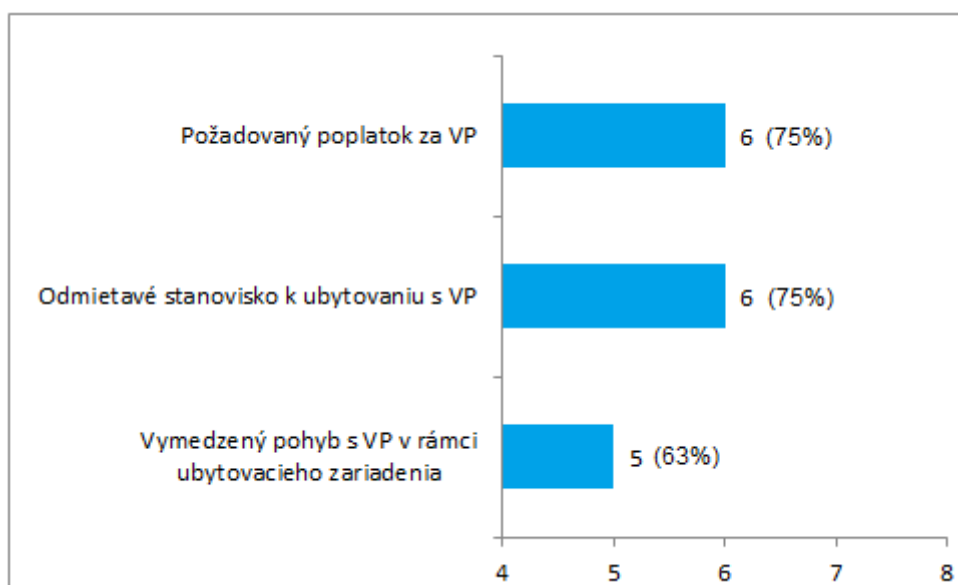
Až tri štvrtiny navštívených hotelových zariadení vyjadrilo odmietavý postoj k poskytnutiu ubytovania s vodiacim psom, čo je alarmujúci údaj. Napriek tomu, že sme navštívili hotely s rôznym štandardom, tak úroveň informovanosti a ochoty postupovať v zmysle zákona bola v nepomere k tomuto štandardu. Žiadne zo zariadení však nakoniec neodmietlo poskytnutie ubytovania s vodiacim psom.

Odmietavý postoj k ubytovaniu s vodiacim psom bol podložený vyhláseniami o vlastníckej právomoci rozhodovať, kto bude v zariadení ubytovaný, či v akceptácii zvierat v zariadení, argumentmi, že zariadenie kapacitne nevie zabezpečiť potrebné vyčistenie izby po odchode hosta s vodiacim psom, hygienickými nariadeniami a vymyslenou potrebou súhlasu ostatných ubytovaných hostí.

V prípade, že zariadenie nezaujalo vyslovene odmietavý postoj a ubytovanie ponúklo, bol samozrejmosťou poplatok za ubytovanie so psom, ktorý je väčšinou súčasťou cenníkov ubytovacích služieb. V zahraničí bežné, a na Slovensku ojedinele v len „dog friendly“ hoteloch, poskytnutie pelechu či mobiliáru na stravu pre psy nepoznali, a teda ani neposkytovali v žiadnom z navštívených zariadení.

Len v jednom prípade sme sa stretli s ústretovosťou od príchodu do hotela, ochotou poskytnúť ubytovanie vhodné pre nevidiaceho s vodiacim psom, dokonca bez potreby hradiť poplatok za psa. Recepčný ochotne zabezpečil všetko potrebné a dokonca proaktívne ukázal miesto na venčenie.

Ďalším problémom, s ktorým sa nevidiaci stretávali, bol vymedzený pohyb so psom v priestoroch zariadenia. Zvyčajne bolo vyslovene zakázané vstúpiť so psom do jedálne, reštaurácie, baru či priestoru s povolenou konzumáciou. Ďalšou oblasťou, kam pes vstúpiť nemôže, sú priestory wellness (vrátane miestností pre masáže). V jednom prípade bol nevidiaci s vodiacim psom vykázaný z reštaurácie s tým, že môže byť len vo fajčiarskej časti.

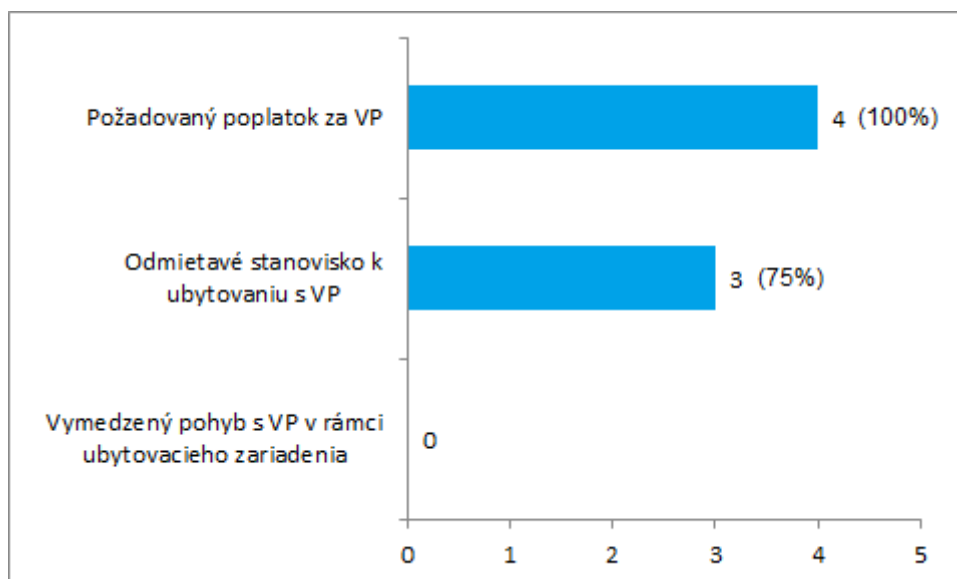

Graf č. 4

Penzióny, odpoveď podali 4 respondenti:

Tri zo štyroch zariadení penziónového charakteru zaujali odmietavý postoj k poskytnutiu ubytovania s vodiacim psom. Zároveň však vždy pri poskytnutí ubytovania požadovali úhradu poplatku za psa.

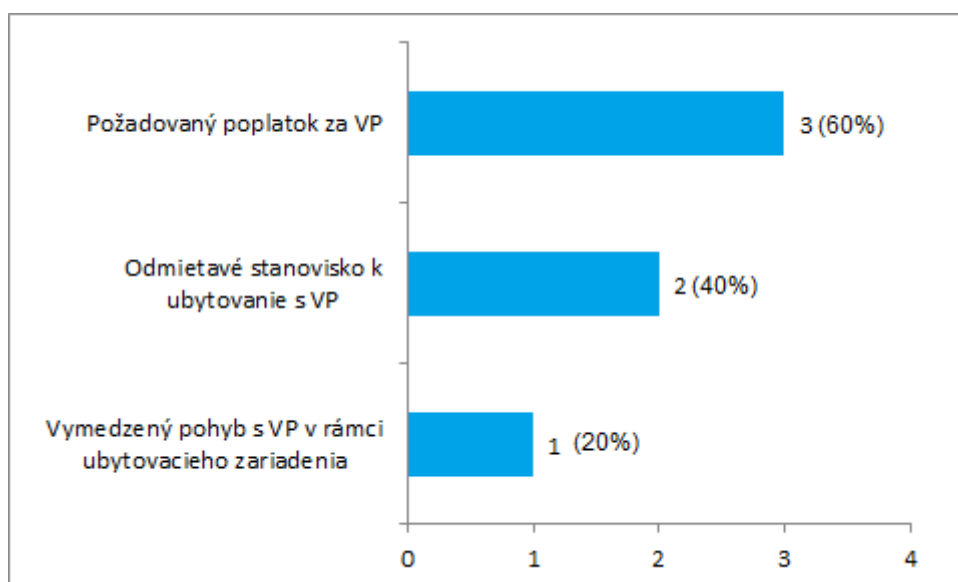
Jediným rozdielom oproti hotelovým zariadeniam bola možnosť voľného pohybu v rámci penziónov. Všeobecne však bola ústretovosť majiteľov penziónov pri poskytovaní ubytovania menšia ako v hoteloch. Najsilnejším argumentom bolo ich majetkové právo rozhodnúť sa koho a za akých podmienok si v zariadení ubytujú. Apeláciu na legislatívne povedomie síce vzali na vedomie, ale bez výraznejšej zmeny zmýšľania a ochoty znížiť váhu vlastníckeho rozhodovania a váhu legislatívy.

Graf č. 5

Chaty, odpoveď podali 4 respondenti:

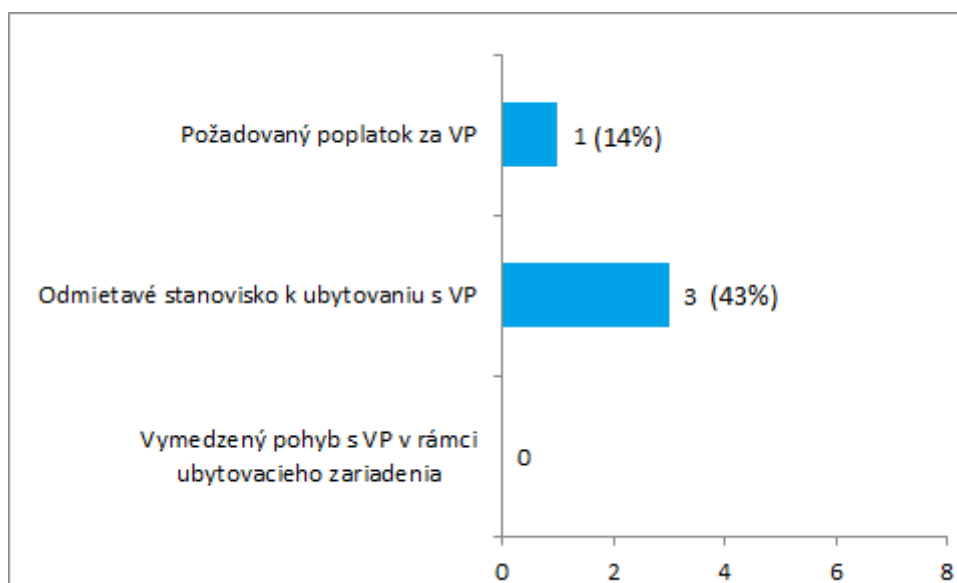
Chaty sú obľúbenou formou ubytovania najmä pre ľudí s inými a špecifickými potrebami. K nim patria aj klienti so zvieratami, pretože za výhodu považujú prijateľnejšiu úroveň ubytovania a akceptáciu zvierat bez špeciálnej potreby extrémnej kontroly pohybu vodiaceho psa. S týmto predpokladom sa nevidiaci snažili zarezervovať a objednať ubytovanie v chatách v rôznych kútoch Slovenska. Zo štyroch respondentov, ktorí sa chceli ubytovať na chatách, jeden nemal šťastie a majiteľka chaty ho odmietla ubytovať napriek tomu, že išlo o vodiaceho psa. V ostatných prípadoch bolo ubytovanie poskytnuté, avšak tiež s výhradami a dokonca s vymedzeným pohybom v rámci ubytovacieho zariadenia. Čo sa týka poplatkov za psa, okrem jedného prípadu bol vo všetkých zariadeniach účtovaný poplatok za psa.

Graf č. 6

Ubytovne, internáty, priváty, odpoveď podalo 7 respondentov:

Trom z opýtaných respondentov nebol umožnený prenájom s ich psom so špeciálnym výcvikom. Prenajímatelia sa obhájali tým, že aj vodiaci a asistenčný pes je zviera, ktoré môže znečistiť obydľie, zničiť zariadenie alebo prekážať spolubývajúcim (v prípade vysokoškolských privátov). Traja respondenti uviedli bezproblémový prístup majiteľa bytu, pes so špeciálnym výcvikom nebol prekážkou a nájomníci nemuseli platiť príplatok za psa. Od jedného z opýtaných bol vyžiadaný mesačný príplatok za psa napriek tomu, že vodiace a asistenčné psy slúžia ako kompenzačné pomôcky ťažko zdravotne postihnutým osobám.

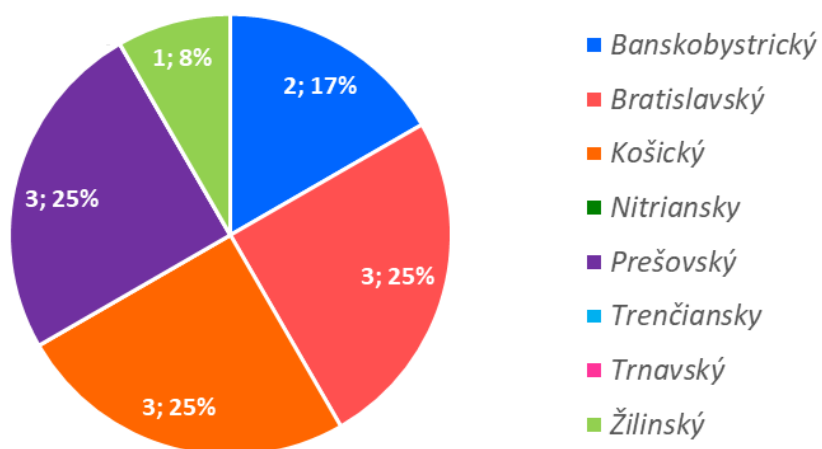

B. ODPOVEDE PRACOVNÍKOV UBYTOVACÍCH ZARIADENÍ

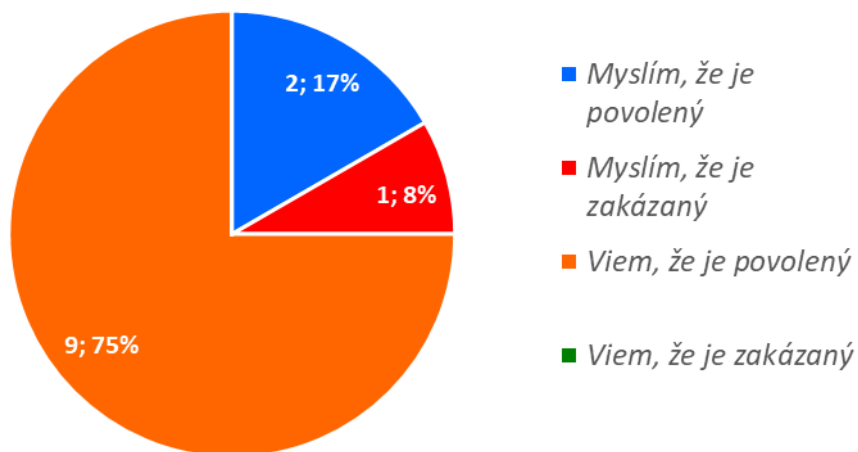
V rámci monitorovania vstupu nevidiaceho s vodiacim psom oslovil Žiadateľ aj pracovníkov jednotlivých ubytovacích zariadení. Mailov bolo **odoslaných 235**, z toho doručených 224. Otvorených mailov bolo len 81, z toho **vyplnených dotazníkov iba 12**.

Graf č. 7

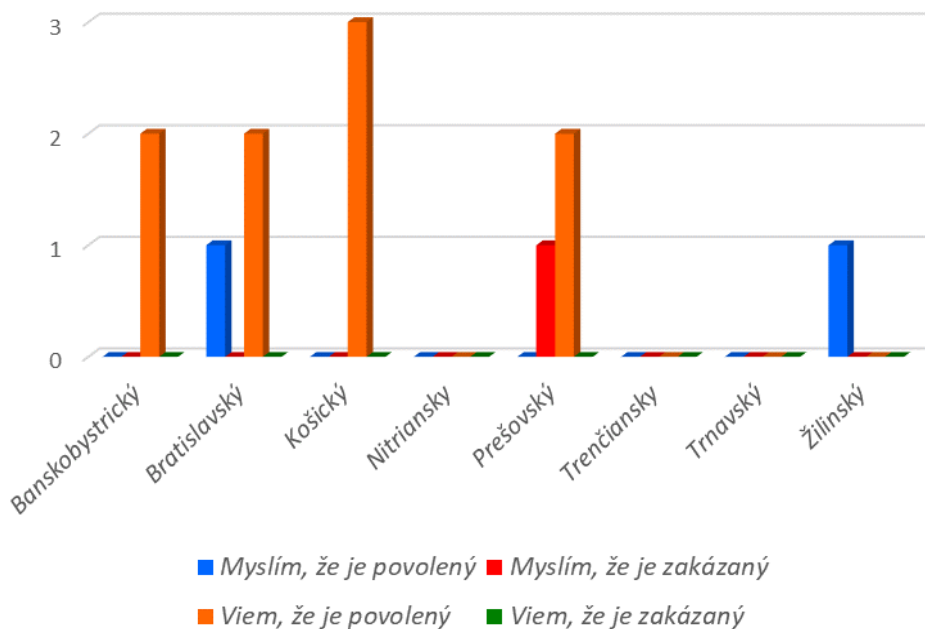
(odpovedajúci mali vybrať kraj, v ktorom pôsobia), 12 odpovedí:

Graf č. 8 a) *Je vstup do ubytovacích zariadení pre psov so špeciálnym výcvikom, ktoré sprevádzajú osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, povolený alebo zakázaný? 12 odpovedí:*

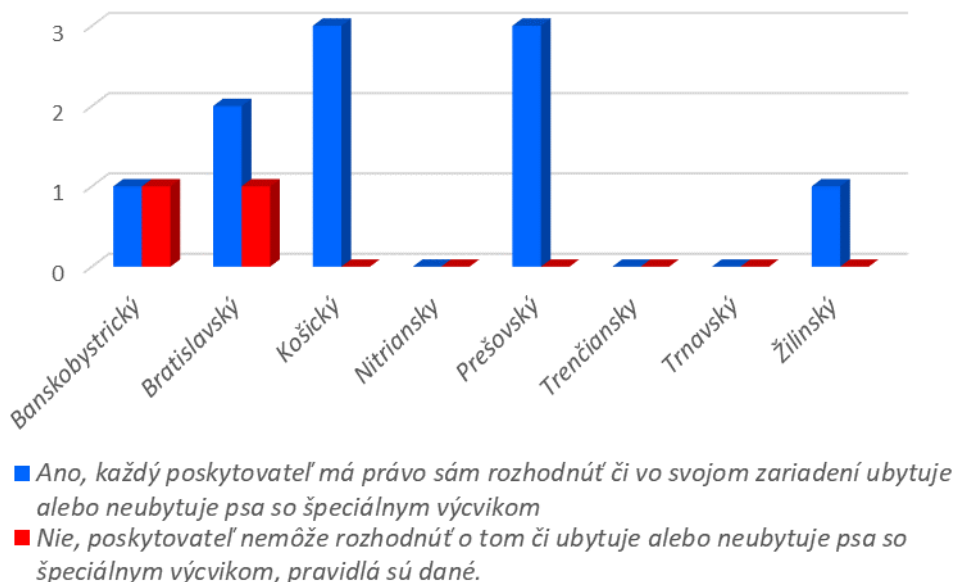
Graf č. 8 b)

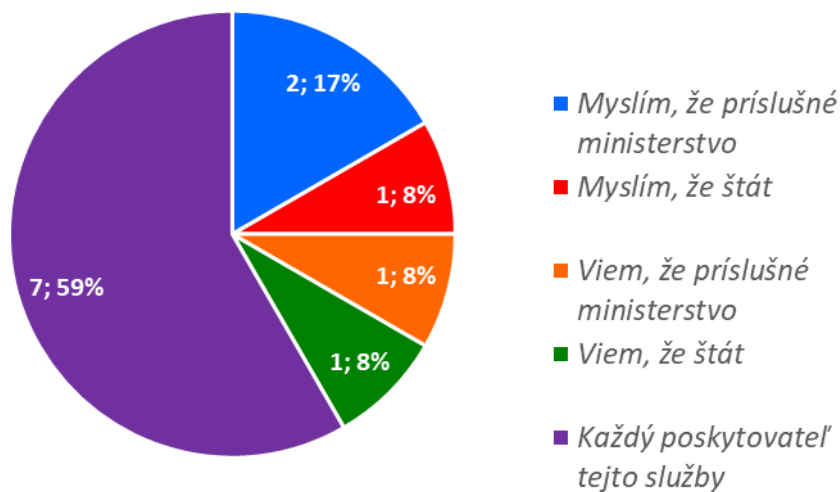
Graf č. 9 a) *Môže sa poskytovateľ ubytovacích služieb poskytovaných verejnosti ako majiteľ zariadenia rozhodnúť, či psa so špeciálnym výcvikom ubytuje ? 12 odpovedí:*

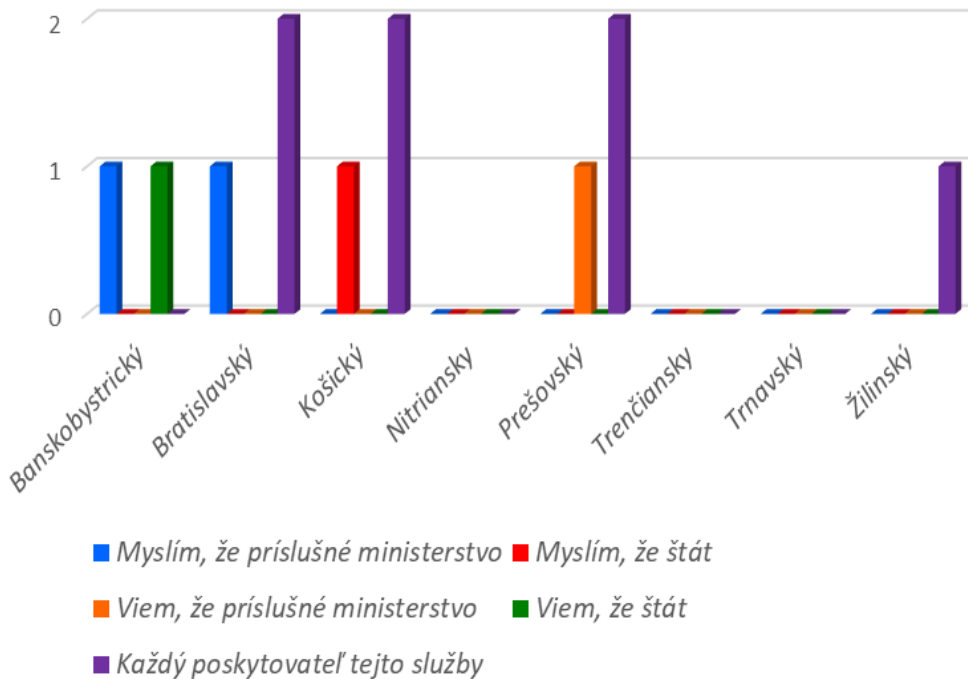
Graf č. 9 b)

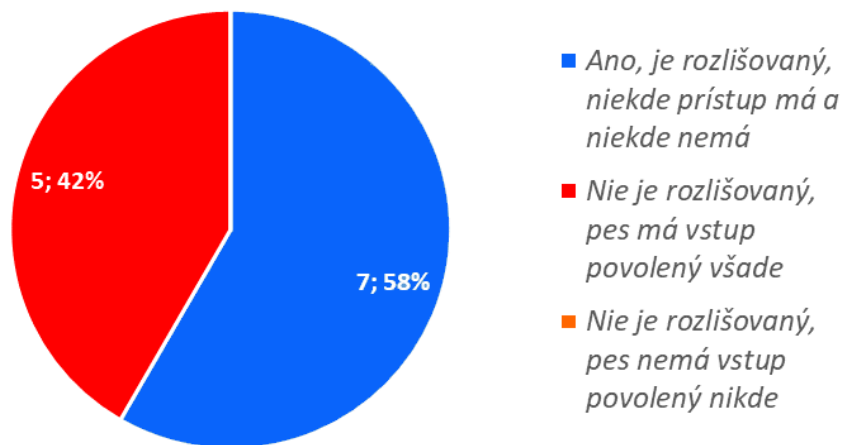
Graf č. 10 a) *Kto určuje podmienky vstupu pre psov so špeciálnym výcvikom do ubytovacích zariadení? 12 odpovedí:*

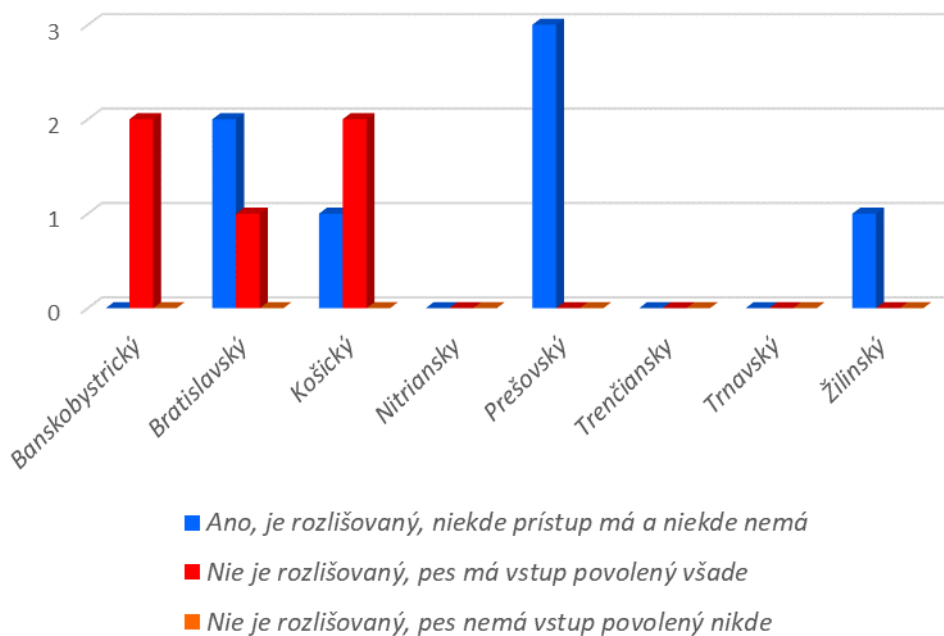
Graf č. 10 b)

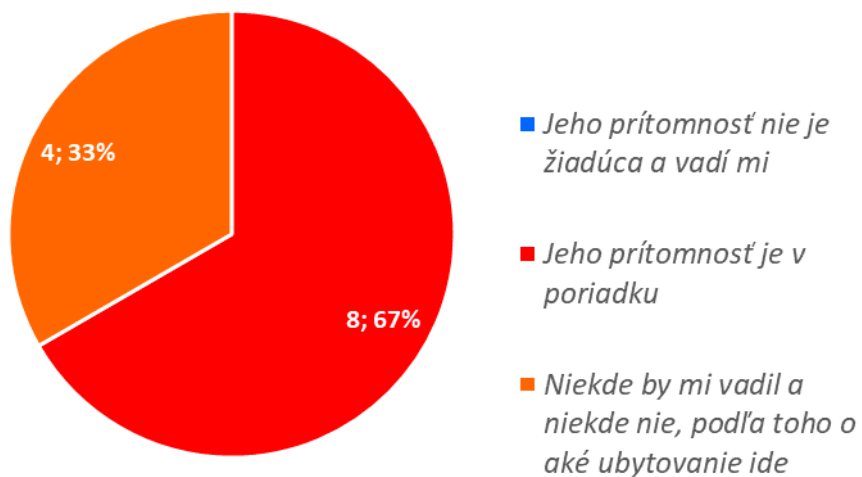
Graf č. 11 a) Je vstup pre psov so špeciálnym výcvikom rozlišovaný podľa toho o aký typ ubytovacieho zariadenia ide, napríklad, penzión, chalupa, hotel, motel a podobne? 12 odpovedí:

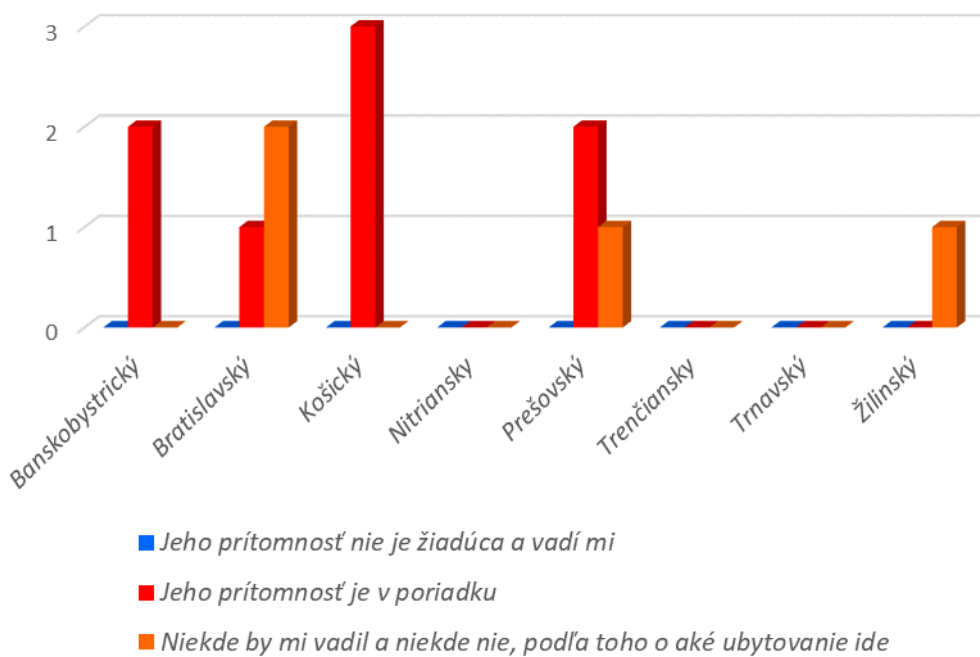
Graf č. 11 b)

Graf č. 12 a) *Ako vnímate prípadný vstup psa so špeciálnym výcvikom do ubytovacieho zariadenia? 12 odpovedí:*

Graf č. 12 b)

Z uvedených grafov vyplýva, že znalosť legislatívy (práv ťažko zdravotne postihnutých osôb v sprievode psa so špeciálnym výcvikom) zo strany prevádzkovateľom ubytovacích zariadení je na neuspokojivej úrovni. Pri zisťovaní možnosti vstupu vodiaceho psa ako sprievodu ZŤP až 9 zástupcov ubytovacích zariadení odpovedalo, že je povolený, ale pri „krížovej kontrole“ v inej otázke (či sa majiteľ/prevádzkovateľ môžu rozhodnúť ubytovať alebo neubytovať osobu s ZŤP s vodiacim psom) **zo vzorky 12 respondentov reagovalo iba 2,17% opýtaných správne. To znamená, že len v 2 zariadeniach z 12 vedeli, že pes so špeciálnym výcvikom má prístup povolený všade.** Tento údaj vnímame ako alarmujúci, a to hlavne v tom, že majitelia alebo prevádzkovatelia sú presvedčení, že stále majú tú finálnu rozhodovaciu moc pri poskytovaní ubytovania. V mnohých prípadoch nie sú ochotní aplikovať legislatívne pravidlá do praxe bez výnimky, a to ani pri vytrvalej argumentácii osoby so ZŤP.

Ako pozitívny fakt s ohľadom na výsledok môžeme uviesť, že ak sa nevidiaci nenechal „vypoklonkovať“ a dožadoval sa komunikácie s vedúcim alebo majiteľom, zvyčajne dosiahol to, že bol ubytovaný podľa svojich požiadaviek. Na druhej strane to však nevidiaceho vždy stojí príliš veľa úsilia, času a energie pri argumentácii a vysvetľovaní základných pravidiel vyplývajúcich zo zákona, niekedy až na hranicu vlastnej sebaúcty v snahe vyhnúť sa ponižovaniu a neúctivému správaniu.

Toto všetko je obrazom úrovne služieb, ktorá v oblasti podpory ľudí s hendikepom mimoriadne zaostáva za medzinárodne uznávanými a bežne dodržiavanými štandardmi.

Nepopulárnosť zabezpečovať služby na úrovni pre všetkých klientov bez rozdielu potvrdzuje nezáujem majiteľov a prevádzkovateľov ubytovacích zariadení, čo preukazuje počet odpovedí na rozoslané emaily.

C. INTERAKTÍVNY MONITORING

Interaktívny monitoring bol realizovaný sčasti používateľmi vodiaceho psa a sčasti pracovníkmi Výcvikovej školy pre vodiace a asistenčné psy s vodiacimi psami v konečnej fáze výcviku, kedy si tréner počas výcvikových hodín nasadí nepriehľadné okuliare a dokonale tak psovi simuluje stratu zraku. Pri takýchto výcvikových hodinách je tréner sprevádzaný asistentom, ktorého úlohou je detailne interpretovať prácu vodiaceho psa. Pre účely monitorovania prístupových práv asistent sledoval, okrem práce psa aj reakcie zúčastnených osôb a verejnosti pri vstupe do ubytovacích zariadení a skutočnosti zapisoval do vytvoreného dotazníku.

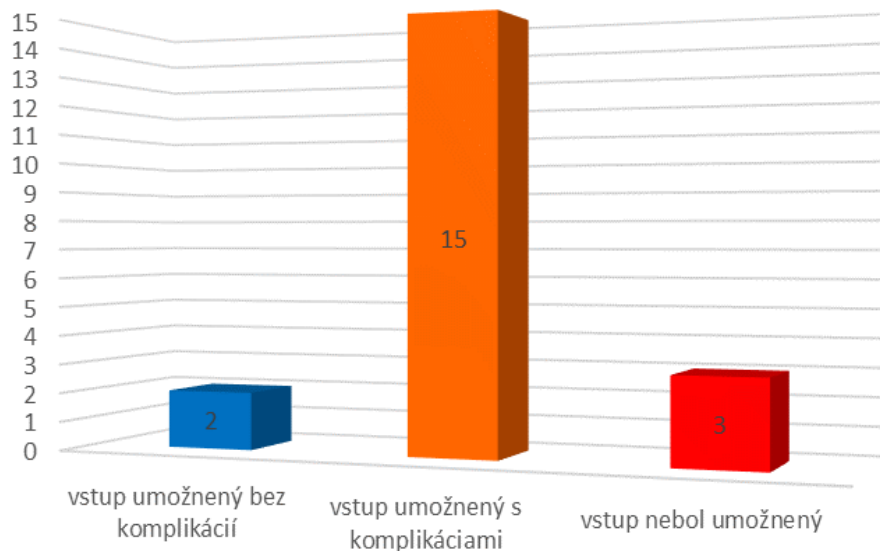
Interaktívny monitoring bol z dôvodu dostupnosti realizovaný najmä v bratislavskom kraji vo vytipovaných prevádzkach, ktoré boli majiteľmi vodiacich psov označené za problémové. Celkovo bolo v bratislavskom kraji vykonaných 15 návštev ubytovacích zariadení, mimo bratislavského kraja bolo realizovaných 5 návštev. Konkrétne: V Dolnej Strehovej 1, Ružomberku 1, Prešove 1, Levoči 1, v Košiciach 1, v Bratislave 5, v Stupave 1, v Pezinku 3, v Modre 3, v Malackách 1, v Dubovej 1, vo Svätom Jure 1.

Tréner v pozícii nevidiacej osoby s vodiacim psom a asistentom vošli do zariadenia ako bežní návštevníci. Vstup bol zaznamenaný ako:

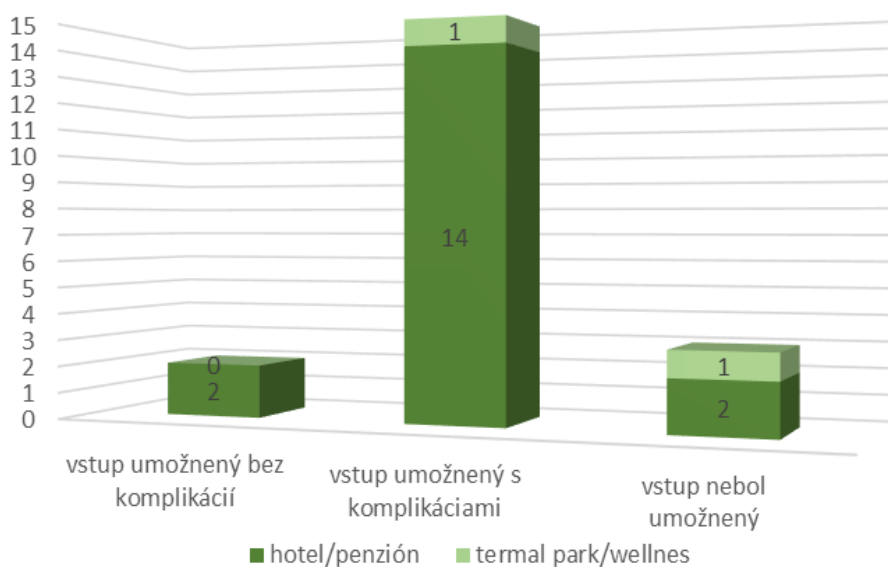
- a) bez komplikácií - vstup nebol komentovaný ani nebolo spochybňované právo vstupu s vodiacim psom

- b) s komplikáciami - vstup bol spochybnený a bola potrebná argumentácia, po ktorej bol vstup umožnený
- c) nebol umožnený – vstup bol odmietnutý aj po argumentácii

Graf č. 13 a)

Graf č. 13 b)

5. Záver

V štúdii zameranej na realizáciu prístupových práv nevidiacich s vodiacim psom do ubytovacích zariadení sme zistili, že napriek vyššie uvedeným zákonom, majitelia alebo prevádzkovatelia ubytovacích zariadení a ich zamestnanci v mnohých prípadoch nerešpektujú nariadenia vyplývajúce zo zákona, čím priamo diskriminujú nevidiacich s ich vodiacimi psami (táto diskriminácia sa dotýka aj ťažko zdravotne postihnutých osôb v sprievode asistenčného alebo signálneho psa). Znemožňujú im tak používať kompenzačnú pomôcku (pes so špeciálnym výcvikom), ktorá im bola priznaná *Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny* na základe ich vážneho poškodenia zraku.

Znemožnením poskytnutia ubytovania osobe so zrakovým postihnutím s vodiacim psom v ubytovacom zariadení sa majiteľ alebo zamestnanec dopúšťa diskriminácie,¹⁷ čím porušuje jej zákonné práva. Nie je podstatné či zamestnanec ubytovacieho zariadenia koná z nariadenia majiteľa alebo z vlastného presvedčenia. V prípade porušenia zákona je diskriminujúca osoba povinná čeliť vyvodeným následkom a za svoje správanie je zodpovedná v celom rozsahu.

Problémom týkajúcim sa ubytovacích zariadení nie je len neposkytnutie ubytovacích služieb osobe s vodiacim psom. Osoby so zrakovým postihnutím sa stretávajú taktiež s nechotou komunikovať o možnostiach vyriešiť ich požiadavku alebo pomôcť pri hľadaní náhradnej alternatívy. Rovnako tak je problémom zabezpečenie rovnakých práv pre všetkých ubytovaných hostí – a tým je aj prístup osôb so zrakovým hendikepom spolu s ich vodiacim psom do stravovacích a barových priestorov či priestorov wellness. Direktívnym obmedzením pohybu vodiaceho psa sa výrazne znižuje jeho osobná sloboda a nezávislosť nevidiaceho. Pri snahe využiť tieto služby sa stáva odkázaným na ľudského asistenta, ktorého nie vždy dokážu osoby poskytnuté prevádzkovateľom ubytovacieho zariadenia adekvátne a hlavne bezpečne nahradiť.

V každom prípade sa ako najväčší problém javí neinformovanosť majiteľov, prevádzkovateľov a zamestnancov ubytovacích zariadení o uvedenej problematike. Osoby so zrakovým postihnutím v sprievode vodiaceho psa sú častokrát vystavované pri návšteve ubytovacích zariadení stresu a nedôstojným situáciám, pri ktorých je potrebné argumentovať a dožadovať sa svojich zákonných práv. Situáciu vnímame ako neuspokojivú a sme toho názoru, že je potrebné venovať pozornosť systému sprostredkovávania informácií pre majiteľov, prevádzkovateľov, zamestnancov a ostatným zúčastneným, ktorí prichádzajú v ubytovacích prevádzkach do priameho kontaktu s osobami s ťažkým zrakovým postihnutím, ktorých sprevádza vodiaci pes a zabezpečiť tak ich komfortný a bezproblémový vstup a pobyt v uvedených priestoroch.

¹⁷ Ustanovenie § 2a(3) Zákona o rovnakom zaobchádzaní

POUŽITÉ ZDROJE

History of Guide Dogs. In:

<https://www.igdf.org.uk/about-us/facts-and-figures/history-of-guide-dogs/> (Online 05.04.2020)

Repková K.: Rozkvet ústavnej starostlivosti. In:

<http://www.historiarevue.sk/index.php?id=2005repkova5> (Online: 10.04.2020). ISSN 1335-8316